

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA.

PERIÓDICH SATÍRICH, HUMORÍSTICH, IL-LUSTRAT Y LITERARI.
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA.

2 CUARTOS CADA NÚMERO PER TOT ESPANYA

Y 10 CENTAUS PAPER EN L' ISLA DE CUBA.

NÚMEROS ATRASSATS 4 CUARTOS.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, 20.—BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya 8 rals.—Cuba y Puerto-Rico, 10.—Estranger 15.

CRONICA.

Suposo que ja ho devian veure tot, divendres al vespre Parlo de la pluja d' estrelles.

¡Quin espectaclel, eh?

Y que alló era entrada libre per tothom; no hi havia camarillas, ni favoritisme, ni assientos fixos, ni preferencias. Totas las personas que tenen ulls a la cara podian per igual disfrutar de la funció.

Esceptuant los excesivament curts de vista.

Los terrats estevan plens de gent.

Los carrers estevan plens de gent.

Las plassas estevan plenas de gent.

La gent ves'ava per tot. No hi ha res que conmogui tant la terra, com una novetat en lo cel.

Si un dia la lluna badés la boca y 's posés a riure, la humanitat perdria la xaveta. ¡Som aixis!

Las estrellas corrian de l' un cantó al altre com si s' haguessen insurreccionat, describint curvas capritxosas, rectas inmillorables y tot un mostruari de lineas de varias clases, préus y dimensions.

Perque l' efecte fos més patétich, hi havia estrelles voladoras de varios colors. Las unas tiravan a vermell, otras semblavan grogas, otras se veyan perfectament blavosas; hasta n' hi havia de color de gos com fuig.

Hi va haver moments que un hom podia fersé l' il·lusió de que presenciava una funció de focs artificials. No més hi faltavan los espetechs, y que de tant en tant caygués alguna canya, ó un cartró cremat.

—¡Mamá!—cridava una senyoreta per l' ull d' una escala,—¡puji, puji al terrat! Veurá com plouhen estrelles.

—¿De veras? ¿Ne plouhen molts?

—¡Si senyora; es un xáfeh que fa por!

—Ja pujo; esperat una mica, que vaig a buscar lo paraguas.—

Los terrats y plassas varen convertirse en academias científicas, astronómicas y burrocómicas.

—Jo no sé perquè d' aixó n' han de dir pluja d' estrelles,—exclamava un borni, que ab un ull ho agavellaba tot.

—Y t'è rahó vosté,—responia un altre,—aixó no es una pluja; aixó es un moviment d' estrelles y res més.

—¡Un moviment!—deya un bromista.—Mes bè estaria que 'n digués un rigodón.

—No senyors,—objectava un infelis que per falta de temps y de protecció per part del govern, no es un sabi,—no senyors; lo que ara estém contemplant, es efectivament una pluja d' estrelles.

—¡Una pluja! Home, vaji al carrer y veji si 'n trobará gayres per terra.

—¡Vaya una gracial Com que totas cauhén a mar.

—¿Hasta aquestas que relliscan per dalt del Tibidabo?

La gent se va posar a riure, y l' orador que defensava la pluja va anarsen a exposar las sèvas ideas a una altra part.

Lo públich espantadis no sabia lo que li passava.

—Aixó *resigna* guerra.

—No senyor, que *resigna* peste.

—¿Cóm pot ser si la peste ja ha passat?

—No hi fa res; hi ha cosas que avisan antes; las estrelles avisan després.

—Aquests avisos si que ja se 'ls poden confiar.

—Lo més fácil es que aixó *resigni* gana.

—No pot ser tampoch: ¿encara vol més gana que la qu' ara corra?

—¡Tal vegada *resigna* llonguets!

—Si, *naranças* de la Xina. ¡Hi ha gent que de tot ne fa grescal!

—Per xo aném com aném.

—Y per xo plouhen estrelles.

La vella va passarse fent comentaris per terra y pegant llambregadas al cel.

Jo no crech en ma vida sentir més disbarats que 'ls que vareig recullir la nit del divendres.

Una vella del veynat, que per la seva experiència acostuma a insertarne alguna, me deya a última hora:

—Aixó es més sério de lo que sembla; ja veurá com lo govern pendrá las sèvas providencias.—

Y en efecte; l' endemà 'm llevo y al sortir al carrer veig un gran paperás plantat a la cantonada.

M' hi acostó pensant que parlava de las estrelles y... no 'n parlava; pero jo las vaig veure.

Era un bando declarant tot Catalunya en estat de siti.

Es una verdadera llástima que a la imprenta no haguessen guardat un sueltó que hi havia en l' última *Crónica*, referent a las obras de la Rambla.

Perque ara podria ferlo tornar a posar y 'l calxista s' estalviaria feyna.

Si senyors: estém avuy lo mateix qu' estevam llavors: d' ara endavant las *obras de la Rambla* haurán desbancat a las *obras de la Séu*.

Y la ciutat de Barcelona s' haurá guanyat heróicament lo titol de *pacientíssima*.

—Desde que han comensat aquestas obras,—deya un que viu prop de la Vireyna,—jo hi he caygut dugas vegadas, la mèva senyora una, y las criaturas nou. Y perque veji si estich de pega, ¿sab la mèva sogra?

—¿Qué? ¿qué també hi ha caygut?

—No senyor; no hi ha caygut may.

Ab motiu de la desgracia d' aquesta última semana, los teatros han permanescut cinch dias tancats. Expulsada la gent dels teatros, no ha tingut altre remey que refugiarse pels cafés, Ramblas y carrer de Fernando.

—¡Presenta un aspecte ben extrany Barcelona!—deya un filosof de la classe de paisans.

—No hi ha cap dupte; com que lo que passa ara no havia passat may: a totas horas se 'm figura que som en diumenje al mitj dia.

—Més aviat sembla 'l divendres sant.

—¡Es veritat!—responia un cómich, que no treballant no guanya—no hi falta res per semblarhol ¡ni 'l dejuni!

Última hora.—En lo moment qu' escrich aquestas lineas, no ha ocorregut novetat en cap iglesia de la provincia, ni s' ha trobat cap més Mare de Déu plorant.

¡Se coneix que l' oli va carot!

A. MARCH.

UN DRAMA VELL.

Tiemble la esposa infel!
Tiemble la ingrata!
(Un Drama nuevo.)
Tumayo.

PRÓLECH.

Entre las dignitats eclesiásticas, n' hi ha algunas en absoluta propietat, y quan per las comoditats, malalties ó per lo que siga no volen ó no poden seguir en lo seu puesto, llavors reemplassa al propietari un altre sacerdot que pren l' honros titol de *Regent*, per més que aquest calificatiu recordi a Espartero de gloriosa memoria.

Donchs bè: hi havia en la provincia de Lleyda, casi tocant a la de Barcelona, una vila de bastanta importancia, qual delicia espiritual feyan dotze capellans y un Regent, total *treize*; dotzena eclesiástica ó siga de frare; cosa molt natural tractantse de sacerdots.

En la mateixa vila hi havia també un matrimoni molt ben unit; lo marit era de uns 45 anys, la dona solzament ne tenia 23 y era lo que se 'n diu una *royal mossa*. Lo Regent, com que son càrrech era interi, vivia en una casa de dispesas.

Aqui comensa 'l drama; pero es necessari advertir que 'l matrimoni era molt religiós y la dona especialment, era católica fins al moll dels ossos.

ACTE PRIMER.

La dona 's lleva antes del auba, 's pœa la mante-

y aixís passavan la vida
ab santa resignació...
Ah, quins temps tant bons aquells,
mossen Xix, quins temps tant bons!
J. BAUCELS PRAT.

ESQUELLOTS.

Ja ha dimilit lo Sr. Coll y Pujol.
Ja ha tret la casaca de la caleixera 'l Sr. Rius y Tauler.

Y á propòsit. A D. Francisco, en tot aquest temps d'oposició y de disgustos entre 'ls seus qu' estavan dividits y enmaranyats, las patillas han anat tornantseli de color de plata.

—D. Francisco, li deya aquest dia un correlligionari: será precís que se las tenyeixi.

—No penso ferho pas.

—Pero home ¿y 'l dol per la mort del rey?

Per últim, després de anticiparnos vuit ó déu noms que se la disputavan, la *insula barcelonesa* ha sigut adjudicada, segons sembla, á D. Cayo Lopez.

Se diu Lopez, com l' editor de l' *ESQUELLA*.

¡Y Cayo per anyadidural!

Vaja, que si 'l govern nos tréu á n' en Solesio 'ns envia al menos un governador molt *cayo*.

Un anunci de oportunitat que publica 'l *Brusi*: «Se evita el ridículo á los que danzan con sólo 6 lecciones y otras tantas á los que nunca hayan bailado.» Aixó vol dir lo següent:

«Sagastins, ara que 'us toca ballarla grassa, anéu á pendre llissons: per tants pochos dias no féu papers ridículs.»

Per oportuns los pelegrins de Vich. Van anar á Roma y...

¿Van veure al Papa?

¡Vaya si 'l van veure!... Precisament van presentars'hi 'l mateix dia que va rebres lo telégrama de la mort de D. Alfonso.

Y Lleó XIII va parlarlos de las virtuts del rey que acabava de morir... Ni una paraula del rey de las húngaras.

¡Quin desengany!

Sort que 'ls pelegrins més carlistas ni menos van entendre'l perquè 'l Papa va parlarlos en italiá, indicantque no li era fácil expressarse en llengua espanyola.

Y cuidado, que l' Esperit sant al descendir sobre 'ls apóstols, va abocarlos una colecció de llenguas de foch que parlavan en tots los idiomas.

Pero avuy en que fins las llágrimas de las imatjes resultan ser gotas d' oli, en aquest sigle de incredulitat...

Vaja, res... ¡un altre desengany!

A la gent de teatro se 'ls ha imposat un dejuni de cinch dias.

Per lo que toca á Barcelona han suferit més de 2.000 personas entre actors, cantants, músichs, comparsas, bailarins, maquinistas, fusters, acomodadors etc., etc.

Als empresaris se 'ls ha suprimit l' ingrés de un diumenje, que no deixa de ser aquí bastant considerable.

Tot aixó en nom del dolor nacional.

Jo comprench lo dol més que ningú, pero crech que las manifestacions de sentiment han de ser espontáneas.

A la forsa, no 's plora de sentiment, sinó de rabia. Ademés, si l' Estat volia que no hi hagués funcions, podia indemnisar á las personas, privadas per aquest motiu, de treballar.

Aixó es just... ¡Y cuidado que á Madrid no 's va suspendre ni un moment la comedia política. Al contrari, aixís que va morir se 'l rey, anava més animada que may.

Aquí mateix va haverhi diferencias. Aixís, per exemple, va suspendre's lo ball de la Palmera, y en cambi al carrer de la Canuda no hi havia prou puesto pèls que ballavan.

—Gran mal se 'n farán, deya un ciutadà: ¡cóm que al saló del carrer de la Canuda avants hi havia 'l Club republicá!

Ja ha sortit l' *ALMANACH DE LA CAMPANA DE GRACIA*, conforme aixís ho veuran anunciat en lo present número.

Per lo tant amaneixin dos ralets y cap á ca'n Lopez. Jo 'ls asseguro que passarán una estona divertida.

Dos epigramas:

Tula, que per Carnaval al seu marit disfressá un vestit li va posá, un cosset y un devantal; y després ab dits molt tiernos li arreglá la cabellera dihentli ab véu molt placentera: —Que bè que t' están los *cuernos*.
TOURNEUFFOURT.

Després de fer molt temps l' ós de la Roseta al darrera, al cap y al últim l' Ambrós ha caygut á la ratera. Y se li ha tornat l' esposa tant pesada y quisquillosa, qu' ell diu molts cops fent tabola, —Jo sí que buscant la *Rosa* m' he casat ab la verola.
CRISTÓFOL CRISPIN.

L' editor Sr. Salvatella ha comensat á publicar la magnífica y popular novela de Victor Hugo *Los Miserables*, en una edició de lujo, ilustrada ab cromos y grabats intercalats en lo text, á pesar de lo qual no costa més que dos ralets lo quadern, repartintse 'n un cada senmana.

Aixó es enténdrehi. Una obra bona, ben presentada y barato.

A ca 'n Lopez s' admeten suscripciones.

—S' ha proclamat l' estat de silí.

—Ay, ay, ¿y aixó per qué?

—Qué no ho sabs, com que ja 's parla de partidas...

—Francament, no ne havia sentit parlar encare.

—No? Donchs arribat al subterrani del café d' Espanya. Tant de nit com de dia no 's parla més que de partidas..... de billar.

Diu un periódich que ha sigut castigat un cabo de tropa en un dels quartels de Barcelona per la repugnancia que li feya deixarse esquilar ab máquina.

¡Vaya uns cabos més escrupulosos!

A nosaltres paisans, desde que naixém nos afaytan á repel, y no dihém res.

Durant los cinchs dias després de la mort del rey, se van suspendre, com queda dit, per ordre de la autoritat, las funcions dels teatros.

En cambi la delegació del Banch d' Espanya continuava cobrant la contribució ab la major activitat.

Pero ja 's comprén perque ho feya: per aumentar lo dolor del pais.

Los empresaris de teatros van enviar un telégrama á Madrid sense que ningú 'ls tornés resposta.

Un d' ells proposava fer una gran manifestació de tots los que del teatro viuhén.

Una manifestació pacífica; pero armada.

Los comparsas haurian tret al carrer totas l' eynas de guarda-ropia.

Al davant hi hauria anat una bandera ab lo lema: *Pan y teatro*.

Y l' encarregat de dirigir la paraula á las autoritats, hauria pronunciat un discurs dihent que totas las empresas estavan disposadas á associarse al dol de la nació, posant en escena obras tristas.

Sembla que á Madrid al rebre 'l telégrama qu' entre altres empresaris firmava 'l Sr. Gasset de Romea, un fusionista va dir:

—No ma sirva.

Un desesperat va escriure una carta á Mr. Pasteur, dihentli que estava resolt á suicidarse; pero que si ell volia, ho faria de una manera útil per la ciencia.

—Me faré mossegar per un gos rabiós, y aixís vosté podrá probar si es veritat ó no es veritat lo seu sistema per curar la rabia.

Si jo fós Mr. Pasteur, li respondria:

—Fassis mossegar enhorabona per un gos rabiós: aquesta rabia la curo sempre. L' única que no pot curarse es la produhida per las mossegadas de la sogra.

Histórich:

Se tracta de un músich compositor, que li anuncian l' envió de un libre perque hi posi música. L' obra 's titula *Séneca*.

Y 'l compositor va á preguntar á un amich seu literat:

—Séneca... Séneca... ¿qu' es? ¿Home ó dona?

QUÉNTOS.

Durant una tempestat desfeta, un inglés estava sopant ab la seva muller, silenciós com sempre.

Tot d' un plegat cau un llamp y deixa á la pobre esposa convertida en un pilot de cendra.

L' inglés sense perdre la flemma crida al criat y li diu: —Jhon, escombra á la senyora y serveix lo champany.

Un malalt desesperat de tantas polingas, torments y martiris, un dia s' incorpora, y fent un gran esforç agafa al metje pel ganyot y l' escanya.

Quan lo jutje va á pendreli declaracions diu lo maialt: —Desitjo que consti que 'l metje tractava de matarme, y que per lo tant hi obrat en cas de legitima defensa.

TRENCA-CAPS.

XARADA.

—Hu-quarta, segona-prima, digué 'n Roch á sa mullè, qu' está mala y molt la estima mes no sab lo mal que tè.
—Vols una tres-hú de tot li digué després, ¿eh Marta?
—No... vès al carrer de 'n Bòt á buscá 'l metje Dos-quarta.

AREDNABAL.

MUDANSA.

Al tot tot tenia mal, quan un tal Josepl Marfa va dir que se 'm curaria si m' hi posava total.

VIRGILI SAGRISTÁ.

ANAGRAMA.

—Y donchs ¿qué vas coix, Nadal?
—Sí: un aprenent de ca 'n Clot m' ha tirat la mitja tot aquí al mitj de la total.

J. STARAMSA.

INTRÍNGULIS.

Buscar un metall que trayentli una lletra quedi collecció de flors; trayentni dugas, utensili per pescar, y tres, consonant.

UN COLÉRICH.

GEROGLIFICH.

L A T
XII XII
NI

SIMON DE SEDRUOL.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO.

1. XARADA 1.ª.—*Pi-ro-tec-nich*,
2. Id. 2.ª.—*Te-cla*.
3. ANAGRAMA.—*Rosa-Raso*.
4. MUDANSA.—*Paca-Maca-Vaca*.
5. LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Hostalrich*.
6. CONVERSA.—*Artés*.
7. TRENCA-CLOSCAS.—*Amargós*.
8. GEROGLIFICH.—*Qui té dinés tot li escua*.

Ilustrat pèls notables caricaturistas Srs. MOLINÉ y PELLICER.

Conté treballs d' importancia literaris, ab més material que per un gros volum, multitud de caricaturas, quatre páginas de hermosos cromos y ab tot no val més que 2 rals.

Se ven per totas las librerías, kioscos y correspondals de LA CAMPANA.

Barcelona: Imp. de Lluís Tasse, Arch del Teatro, 21 y 22.

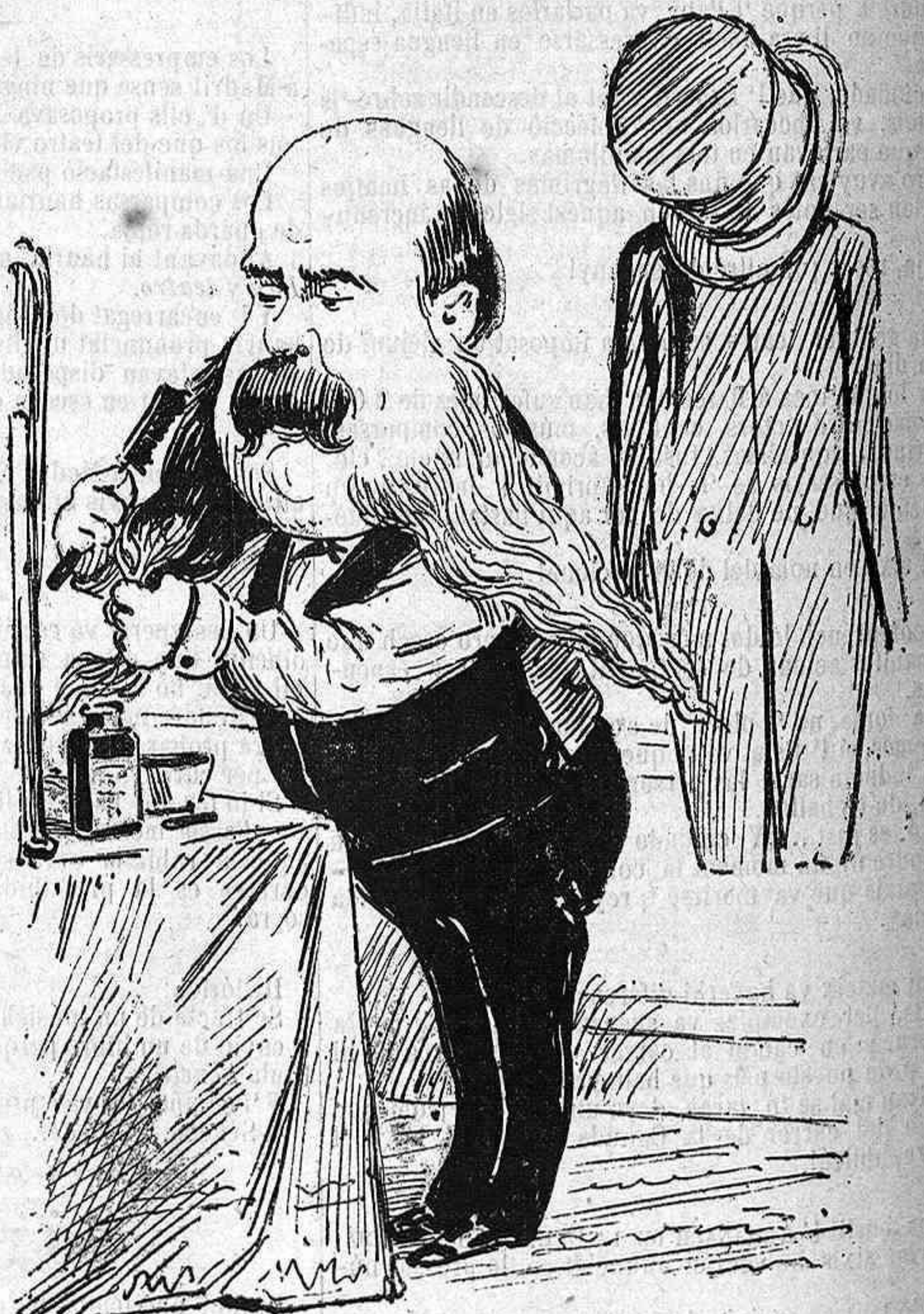
SOLDAT:—Si me cayeran dos ó tres en la boca-manga!
BEATA:—Vet' aquí perque plorava!...

La gran aixafaça!

- Si volian respectar la mort del rey, podian ferho de un' altre manera. Jo per la mèva part hauria pesat un drama trist.

—Ha pujat en Sagasta... Per lo que puga ser, preparémnos.